

CZASOPISMO

TOWARZYSTWA APTEKARSKIEGO.

Wychodzi co 1go i 15go każdego miesiąca w objętości 1—1½ arkusza druku. — Prenumerata wynosi dla członków towarzystwa rocznie 4 zlr. 30 ct.; półrocznie 2 zlr. 20 ct.; dla nieczłonków w Austrii rocznie 6 zlr. 30 ct., półrocznie 3 zlr. 20 ct., w Warszawie rocznie rsr. 4 kop. 50, na prowincyi w Król. Polskiem i w Ces. Rossyjskiem z przesłanką rsr. 5 kop. 20; w Niemczech rocznie 12 Mk., w Belgii, Francyi i Szwajcaryi frank. 15.— Cena ogłoszeń wynosi 5 ct. od wiersza (petit) Administracyja we Lwowie w aptece A. MUSSILA na Żółkiewskiem. Wszelkie korespondencje i listy dotyczące redakcyi a i reklamacyje adresować należy do redaktora Lwów ul. Sobieskiego 1. 30. 2. piętro — Ogłoszenia w Wiedniu przyjmuje wyłącznie kolega E. Koszałek, Hernals, Hauptstrasse 46. — W Warszawie główny skład u Gebetnera i Wolff'a.

Treść: Wynik rozbioru chemicznego niektórych źródeł mineralnych w Truskawcu przez dra prof. Br. Radziszewskiego. (Dokończenie.) — Docho-
dzenie czystości balzamu peruwiańskiego przez prof. dr. F. A. Flücki-
ger'a, spolszczył M. D. W. (Ciąg dalszy). — Opis ogrodu Kew'skiego
według Hooker'a podał M. L. Dobrowolski. — Kronika chemiczno-farma-
ceutyčna XLI. przez M. D. W. — Sprawy zawodu aptekarskie-
go: Rozporządzenie ministeryjalne wzbraniające rozprzedaż białych
kauczkowych pypek do karmienia niemowląt. — Sprawozdanie z 7.
posiedzenia wydziału towarzystwa aptekarskiego. — Z wydziału towarz.
aptekarzkiego. — Wiadomości bieżące. -- Ogłoszenia.

WYNIK ROZBIORU CHEMICZNEGO niektórych źródeł mineralnych w Truskawcu

przez

dr. Bronisława Radziszewskiego.

prof. chemii w uniwer. lwow., czł. koresp. akad. umiej. w Krakowie.

(Dokończenie).

I. Źródło do picia „Maryja“.

Źródło to również było w swoim czasie (1841) analizowane przez p. Torosiewicza, który znalazł ciężar gatunkowy = 1,006 w 8° R. (10° C) oraz składników stałych w 1 funcie lekarskim (5760 gran) 35 052 czyli w 10.000 wody składników 60.7465, a mianowicie:

w 5760 gran czyli w 10.000 cz.

Chlorku sodowego	5.853	10.1614
Chlorku magnowego	1.884	3.2713
Siarkanu sodowego	2.456	4.2639

Siarkanu wapniowego	15.715	27.2297
Siarkanu magnewego	4.917	8.5364
Węglanu wapniowego	3.830	6.6493
Węglanu magnewego	0.249	0.4322
Węglanu żelazawego	0.053	0.0920
Bezwodnika krzemowego	0.063	0.1093
Razem	<u>35.020</u>	<u>60.7465.</u>

Z badań moich wynika, że woda ta, świeżo zaczerpnięta nie ma żadnego zapachu, jest zupełnie przezroczysta a tylko po dłuższym staniu na powietrzu tworzy lekki, okrowaty osad. Jej ciężar gatunkowy wynosi 1.00639 w 14.3° C., zawiera jednak nierównie, więcej składników, a to zarówno pod względem jakościowym, jak i ilościowym. A mianowicie jakościowo znaleziono: sole sodowe potasowe, litowe (śląd), ammonowe, żelazawe, magnowe i wapniowe a to jako siarkany, węglany, chlorki i bromki; prócz tego bezwodnik krzemowy, bezwodnik węglowy wolny i ciała organiczne. Zasługuje na podniesienie znaczna ilość soli potasowych, ammonowych i bromków, których Torosiewicz równie jak śladów soli litowych wcale nie wykazał. Nierównie większe jeszcze różnice dadzą się spostrzedz przy zestawieniu ilościowo oznaczonych składników.

Obliczając węglany jako dwuwęglany otrzymamy następujące liczby:

w 10.000 częściach wody ze źródła „Maryja“, znajduje się:

1. Chlorku sodowego Na Cl.	36.8391
2. Siarkanu sodowego Na ₂ SO ₄	10.0984
3. Siarkanu potasowego K ₂ SO ₄	15.0728
4. Siarkanu wapniowego CaSO ₄	8.2940
5. Chlorku magnewego MgCl ₂	3.9493
6. Bromku magnewego Mg Br ₂	0.1563
7. Dwuwęglanu żelazawego FeH ₂ (CO ₃) ₂	0.3153
8. Dwuwęgl. wapniowego CaH ₂ (CO ₃) ₂	4.2453
9. Dwuwęgl. magnewego MgH ₂ (CO ₃) ₂	0.1650
10. Dwuwęglanu ammonowego, NaH ₄ HCO ₃	0.2940
11. Bezwodnika krzemowego	0.1972
12. Soli potasowych i litowych	ślady
13. Ciał organicznych	0.7650
14. Bezwodnika węglowego, wolnego	<u>0.1592</u> (80.7 c. sz.)
Razem	80.5509.

3. Źródło do kąpiel: „Edward“.

Rozbiór chemiczny dokonany przez Torosiewicza, odnosił się do całej grupy źródeł, nazwanych przez niego grupą Edwarda. Nie wiadomo więc właściwie, z którego mianowicie miejsca czerpał wodę analizowaną. Że to wszakże było inne źródło niż to, które obecnie ujęte i ocembrowane, nosi nazwę „Edwarda“ świadczy a tém znaczna różnica w ogólnej ilości stałych składników. Wtenczas bowiem gdy Torosiewicz znalazł stałych składników w jednym funcie wiedeńskim (16 uncyj) 46.6933 gran., czyli w 10.000 części 60 7977, to analiza obecnie wykonana wykazuje wszystkich składników włączając w to gazy 38.4365 w 10.000 części. Mimo to jednak źródło „Edwarda“ obecne, zyskało bardzo wiele przez nowe ujęcie, gdyż, jak się z załączonej analizy okazuje, posiada ono wyraźny charakter tak zwanych źródeł wątrobianych (*hépatique*), którego poprzednio nie miało. Całe zachowanie się źródła „Edwarda“ za tém przemawia. Woda ta, przezroczysta gdy jest świeżo ze źródła zaczerpnięta, posiada silny zapach siarkowodoru, który téż i za pomocą zwykłych odczynników z łatwością wykryć można.

Obliczając węglany jako dwuwęglany, okazuje się, że źródło „Edwarda“ zawiera w 10.000 częściach następujące składniki:

1) Siarkanu sodowego $\text{Na}_2 \text{SO}_4$	5.5622
2) Siarczku sodowego $\text{Na}_2 \text{S}$	2.2763
3) Siarkanu potasowego $\text{K}_2 \text{SO}_4$	0.1999
4) Siarkanu wapniowego CaSO_4	16.4783
5) Podsiarczynu wapniowego $\text{CaS}_2 \text{O}_3$	ślady
6) Chlorku sodowego NaCl	1.6229
7) Chlorku magnewego MgCl_2	3.5883
8) Bromku magnewego MgBr_2	ślady
9) Dwuwęglanu żelazawego $\text{FeH}_2 (\text{CO}_3)_2$	0.1498
10) Dwuwęglanu wapniowego $\text{CaH}_2 (\text{CO}_3)_2$	5.2680
11) Dwuwęglanu magnewego $\text{MgH}_2 (\text{CO}_3)_2$	0.1242
12) Bezwodnika krzemowego SiO_2	0.1246
13) Soli litowych i ammonowych oraz azotanów	ślady
14) Bezwodnika węglowego istotnie wolnego	1 2513
czyli 697.23 c. sz. w 0° i 760 mm.	
15) Siarkowodoru wolnego	0.7968
czyli 522.9 c. sz. w 0° i 760 mm.	
16) Ciał organicznych	0,9987
Razem	38 4365

DOCHODZENIE CZYSTOŚCI balzamu peruwiańskiego

przez

prof. dr. F. A. Flückiger'a.

Spolszczył M. D. W.

(Ciąg dalszy).

O wiele czystiejszą cynameinę można otrzymać używając nisko wrzących produktów naftowych do jej wydzielenia; rozczyn taki jest prawie bezbarwnym i wydaje po ulotnieniu się naftowych części, jak to zresztą powszechnie wiadomo, bardzo miło woniejącą cynameinę a to w ilości 50% użytego balzamu, a więc znacznie mniej jak przy użyciu dwusiarczku węgla. Do oznaczenia wartości peruwiańskiego balzamu nadaje się najlepiej ta część oleju skalnego która wrze między 50 a 70° C. Trzeba by więc skutecznie z kilku-nastu próbami balzamu doświadczenia i podać przeciętną ilość otrzymywanego produktu tj. cynameiny. Mnie się zdaje że postępowanie byłoby, gdybyśmy zarzucili używanie balzamu peruwiańskiego jako takiego, a poczęli używać tylko cynameiny z tegoż przy pomocy oleju skalnego uzyskanej. Przeciwno temu przemawia jednak okoliczność, że woń tak otrzymanej cynameiny (która o ile mnie się przynajmniej zdaje w takim wypadku nie jest jeszcze zupełnie czystym benzoesowym eterem kwasu cynamonowego) nie jest taką samą jak woń surowego balzamu peruwiańskiego, jak niemniej że takie oczyszczanie balzamu peruwiańskiego jego i tak już wysoką cenę znacznie by jeszcze zwiększyło, nieprzynosząc zresztą wcale znacniejszego pożytku pod innym względem. Na każdy wypadek jednak fałszerzom zamknęlibyśmy wrota, zwłaszcza gdyby się dała oznaczyć ilość cynameiny, jaka w balzampie peruwiańskim znachodzić się musi. O tém jednakże obecnie jeszcze wątpię i nieradzę wcale wspominać coś o tém w lekospisie. Natomiast pozwalam sobie polecić kolegom poniżej opisany sposób badania balzamu peruwiańskiego polegający na zachowaniu się cynameiny w obec alkaliów.

Oprócz na cynameinie można sposób badania balzamu peruwiańskiego oprzeć także na znachodzącej się w nim żywicy, na co też w istocie jakimś cudownym sposobem lekospis z r. 1872 zwrócił uwagę. Żywicę tę można jednak daleko dokładniej jak już wspomniałem za pomocą dwusiarczku węgla lub nafty wydzielić,

Ilość jej znachodząca się w czystym balsamie przewyższa $\frac{1}{3}$ część na wagę tegoż i zdaje się nawet dochodzić do $\frac{2}{3}$ cz., wszystkie więc zafalszowania działać będą tak, że ilość za pomocą dwusiarczku węgla lub nafty strąconej żywicy zmniejszać się będzie, a ilość części w tychże płynach rozpuszczalnych zwiększać, czyli że zafalszowany balsam peruwiański niby to więcej cynameyny wydawać będzie. Gdy jednak cynameynę i żywicę za pomocą jednej i tej samej czynności wydzielać można, to też przeciwko sposobowi dochodzenia czystości balsamu peruwiańskiego opartemu na ilościowém oznaczeniu żywicy da się powiedzieć zupełnie to samo co przeciw sposobowi z cynameyną. W końcu własność tej żywicy ta, iż wcale nie ulega wpływowi alkaliów może w pewnych wypadkach przy badaniu balsamu peruwiańskiego dobre oddać usługi.

(C. d. n)

Opis ogrodu Kew'skiego.

I. Notatka historyczna

Według Hooker'a podał M. L. Dobrowolski.

W połowie 17go stulecia, miejsce stanowiące obecnie królewski ogród Kewski, wraz z rezydencją zwaną Kew House, należało do Benett'a, którego córka - spadkobierczyni, była żoną lorda Capel'ego. Później przeszedł Kew House wraz z ziemią w ręce Molyneux'a, naonczas sekretarza króla Jerzego II męża Elżbiety Capel. Był on znany jako literat i astronom, a zapomocą przyrzędu jego pomysłu dr. Bradley porobił ważne odkrycia dotyczące gwiazd stałych. Książę Walii syn Jêrzego II a ojciec Jêrzego III wydzierżawił tę własność od familii Capel koło 1730 roku urządzając miejsce dla zabaw (Pleasure-grounds), które zajmowało 270 morgów. Pozostała jego wdowa Augusta ks. Dowager Walii, prowadziła dalej upiększenie na większą skalę. W tym czasie Chambers był zajęty dekoracją ogrodu i wydawał dzieło, pod tytułem: „Plans, Elevations, Sections and Perspective Views of the Gardens and Buildings at Kew, in Surrey.”

Część, przeznaczoną na ogród egzotyczny, zaczęto urządzać za życia téj księżniczki, czém się zajął szczerze Earl of Bute

w połowie 18go stulecia. Także Archibald ks. z Argyle przyczynił się wiele do podniesienia tego ogrodu, przesłaniem wielu pięknych drzew zagranicznych ze swego ogrodu w Whitton.

W 1759 Wilhelm Aiton, uczeń sławnego Filipa Miller'a, był nadzorcą ogrodu botanicznego. Był to mąż, odznaczający się nie tylko swym zacnym charakterem lecz i swą gruntowną znajomością roślin i wielką troską w hodowaniu tychże. Przez swe profesorskie zdolności zaskarbił sobie wkrótce dożgonną przyjaźń Józefa Banks'a.

Jerzy III kupił Kew House w 1789, kazał go zburzyć a wszelkie sprzęty przenieść do starego mieszkania, znanego odtąd pod nazwą Kew Palace. Królowa Karolina, która była właścicielką tego pałacu, dała wielki dowód troski o ogród botaniczny.

Chambers kazał wystawić oranżeryję w 1761, zamienianą obecnie na muzeum okazów drzew budowlanych. W tym samym roku przybudowano elegancki pawilon zwany Temple of the Sun. W 1788 postawiono jeden budynek dla roślin z Przylądka dobrej Nadziei, a drugi na produkta roślinne Nowej Holandyi. W r. 1768 wydał dr. Hill katalog roślin znachodzących się w ogrodzie egzotycznym, którego drugie wydanie wyszło w następnym roku. W. Aiton wydał obszernie opracowane dzieło z wieloma rycinami pod tytułem *Hortus Kewensis* w 1789. W dziele tém opisał on wszystkie rośliny wprowadzone w różnych czasach, a których liczba dochodziła do 5600. Po śmierci W. Aitona, r. 1793, następcą był jego syn Toconsend Aiton niemniej poważany i lubiony przez Jerzego III jak jego ojciec.

Podróże — kapitana Cook'a i Józefa Banks'a, około świata, kapitana Flinders'a, Roberta Brown'a i Allana Cuningham'a, do Australii, wyprawy do Brazylii i Przylądka dobrej Nadziei — wzbogaciły ogród Kew'ski w rzadkie rośliny zagraniczne. Pobudowano różne domki przy różnych okolicznościach i to przeważnie za życia Jerzego III, lecz po jego i Banks'a śmierci, zakład ten zaczął upadać. Za panowania Jerzego IV i Wilhelma IV, z wyjątkiem małej liczby roślin przesłanych okolicznościowo przez amatorów-zbieraczy i jednej cieplarni, wybudowanej za panowania ostatniego, nic nie przybyło ani pięknego ani naukową posiadającego wartość.

Szczęściem, rząd zajął się wkrótce podniesiem ogrodu, nad którego upadkiem publiczność ubolewała, wyrażając często życzenie by albo ogród zupełnie zniesiono, albo, żeby prowadzono w taki sposób by mógł się stać zakładem naukowym i popularnym.

W 1838 Izba lordów, zamianowała komitet, którego zadaniem było nakłonić administracyją rządową, do przyjęcia kosztów utrzymywania ogrodu. Rząd dał się namówić i w r. 1840 Izba deputowanych (House of Cammons) zamianowała dr. Lindley'a zawiadowcą ogrodu, dodając mu dwóch praktycznych i uczonych ogrodników. Gdy dr. Lindley zaczął się zajmować ogrodem, podział i stan jego był następujący:

1) Grunt dotykający Kew Palace; był to mały okrąg ziemi niedaleko Tamizy, stanowiący głównie część gruntu przynależnego do wielkiego pałacu wybudowanego przez Wyatt'a za panowania Grzegorza III. Grunt ten stykał się na północ z brzegiem rzeki, na południe i zachód z miejscem zabaw, a na wschód z ogrodem botanicznym.

2) Właściwy ogród botaniczny, obejmował 11 morgów ziemi, był otoczony na północ częściowo budynkami, częściowo łąką „Green,” od której był oddzielony piękną balustradą, a częściowo ogrodem ostatniego króla Hanoweru; na zachód gruntem pałacu wyż wzmiankowanego; na wschód kuchnią królewską i ogrodem zwanym „Forcing Gardens,” a na południe miejscem zabaw.

3) Kuchnia królewska i Forcing Gardens, położone między ogrodem botanicznym a drogą Richmond, obejmowały przestrzeń 14 morgową.

4) Miejsce zabaw (Pleasure - Ground) czyli Arboretum, zajmujące 270 morgów lasów i łąki, stykało się na południe z ogrodem botanicznym, dochodziło z jednej strony do drogi Richmond a z drugiej do brzegu Tamizy.

5) Na północ od ogrodu botanicznego i to między nim a brzegiem rzeki stała, na prywatnym gruncie pałacu, dawna rezydencja króla hanowerskiego, przeznaczona obecnie na zielniki i czytelnię.

6) Na południe od tego, w dolnej części Richmond, był położony stary park Richmond, zwany *Old Royal Deer - Park*, obejmujący około 100 morgów pastwiska z kilkoma pięknymi drzewami. Na tém miejscu wystawiono za Grzegorza III obserwatoryjum, które odstąpiono dobrowolnie Towarzystwu Brytańskiemu, z wyjątkiem gruntu, który należy do administracyi lasów.

Pierwszém zadaniem dr. Lindley'a było zrobienie raportu dotyczącego się ogrodu botanicznego, w którym żądał sprowadzenia wielu drzew, krzewów i licznych roślin egzotycznych, potrzebnych do nauki botaniki.

T. Aiton podziękował za służbę w dzień 50niej rocznicy

objęcia téjże, a po nim objął ją Hooker w r. 1841. On podał różne plany i zalecał wraz z Lindley'em potrzebne odmiany dla uczynienia ogrodu pożytecznym Anglii i kolonijom.

Przytoczenia godną jest jedna mowa Lindley'a, w której prorokuje o przeszłości, jakiej ten ogród dzisiaj już się doczekał. Podaje jeden ważny ustęp dosłownie:

„A national garden ought to be the centre round which all minor establishments of the same nature should be arranged: they should be all under the control of the chief of that garden, acting in concert with him, and through him with one another reporting constantly their proceedings, explaining their wants, receiving their supplies, and aiding the mother — country in everything that is useful in the vegetable Kingdom. Medicine, commerce, agriculture, horticulture, and many valuable branches of manufacture, would derive much benefit from the adoption of such a system. From a garden of this kind, Government would be able to obtain authentic and official information on points connected with the founding of new colonies: it would afford the plants there required, without its being necessary, as now, to apply to the officers of private establishments for advice and assistance.“

Różne téż wkrótce porobiono zmiany i ulepszenia. Pozwolono uczęszczać publiczności w dnie robocze nie tylko do ogrodu, ale i do muzeum, zielarni, cieplarni, w ogóle do wszystkiego pouczającego i bawiącego umysł ludzki. To pociągnęło za sobą potrzebę rozszerzenia ogrodu, co uskuteczniono przez włączenie do ogrodu botanicznego gruntu znajdującego się obok obserwatorium i oranżeryi, a obejmującego 3—4 morgów. Później królowa Wiktoryja odstąpiła 47 morgów gruntu z miejsca zabaw, na założenie Pinetum (okazów drzew szpilkowych) i na wystawienie cieplarni na palmy.

W 1846 otrzymano pozwolenie zwalenia kuchni królewskiej i włączenia miejsca wraz z Forcing-Gardens do ogrodu botanicznego przez co powiększono go o 14 morgów.

W 1861 zaczęto zajmować się ogrodem zimowym na gruncie zabaw. Jestto budynek, w którym hodują drzewa gorących krajów a przeważnie Australii i Nowej Zelandii. Środkowy budynek i dwa poboczne są zupełnie ukończone, tylko końcowe skrzydła objęte planem nie zaczęto jeszcze budować.

(C. d. n.)

Kronika chemiczno-farmaceutyczna.

XLI. Zachowanie się litego ołowiu w obec kwasu siarkowego.

Według J. Napier'a. (Ob. Chem. News XLII. str. 314.)

Z doświadczeń autora wynika, iż zgęszczony kwas siarkowy już w zwykłej ciepłocie na lity (metaliczny) ołów działa, gdyż zawsze przytem ma miejsce wywiązywanie się (choćaż tylko słabe) wodoru. Im atoli metal jest czystszy, tem szybciej ulega wpływowi kwasu siarkowego, podczas gdy ołów lity zawierający 0,3 do 0,5% innych metali prawie wcale zniszczeniu niepodpada.

Jakokolwiek spostrzeżenie to nie jest nowem, to jedno potwierdzając i uzupełniając dawniejsze dane niektórych chemików przypomina nam, by ani nie przechowywać ani nie wyselać kwasu siarkowego w szczelnie zatykanych naczyniach ołowianych, gdyż wywiązujący się wodór naciskając ściany naczynia wydyma je tak iż ostatnie łatwo pęknąć może, co też w istocie już nieraz się wydarzyło, tylko, że nieznano przyczyny dla czego. ***

Sprawy zawodu aptékarzkiego.

L 595.

Przesłany nam w dniu dzisiejszym przez tutejszy Magistrat odpis rozporządzenia wys. c. kr. Ministerjum spraw wewnętrznych z d. 26. stycznia 1881 r. L. 351. wystosowanego do wys. c. kr. Namiestnictwa we Lwowie podajemy w dosłowném tłumaczeniu do wiadomości pp. członków gremjum naszego.

We Lwowie dnia 20. maja 1881 r.

Od zarządu gremjum aptékarzy Galicyi wschodniej.

Sekretarz.
J. Piepes.

Przełożony
K. Mikolasch.

L. 351. Do c. kr. Namiestnictwa we Lwowie.

C. kr. Namiestnictwo w Bernie doniosło pismem z d. 31. grudnia 1880 r. l. 21.932 iż w aptékach na Morawii znaleziono białe kauczukowe pypki do karmienia niemowląt, które chemicznie zbadań wykazały 60% tlenku cynkowego.

Pypki te pochodzić mają z składów: Froreich i Spka w Pradze i bandarzysty Odelgi w Wiedniu.

Zawiadamiając o tem c. kr. Namiestnictwo, zwracamy jego uwagę na rozporządzenie z d. 1. maja 1866 r. Dz. rozp. pan. N. 54.

§§. 6 i 7. polecając równocześnie w myśl tego rozporządzenia działać i uwagę przemysłowców i aptékarzy galicyjskich na takowe zwracać.

C. kr. Ministeryjum spraw wewnętrznych. Wiedeń d. 26. stycz. 1881.

S p r a w o z d a n i e

*z 7. posiedzenia wydziału towarzystwa aptékarskiego odbytego
w dniu 4 czerwca 1881 r.*

Obecni pp.: W. Jabłonowski, S. Kajetanowicz, T. Łazowski, J. Podgórski i Z. Rucker. Przewodniczy p. A. Mussil.

Zatwierdziwszy protokół z ostatniego posiedzenia — przystąpiono do odroczonej z ost. posiedzenia sprawy sprzedaży papierów wartościowych będących własnością Tow. — Po dokładnem rozpatrzeniu się w tej sprawie uchwalono papiery wartościowe z wyjątkiem losów sprzedać, z powodu że to dla obecnie wysokiego kursu znaczony zysk przysporzy Tow. i że w razie wylosowania papierów tylko wartość nominalna wypłaconą bywa, podczas gdy kurs papierów wartościowych obecnie wyżej nominalnej wartości stoi. Do przeprowadzenia tej sprawy i do ulokowania uzyskanej kwoty uproszono skarbnika tow. p. Z. Ruckera.

Następnie uwiadamia przewodniczący, że wybrana komisja do zmiany statutów rozpoczęła już swe czynności.

Wsku'ek wezwania komitetu lwowskiego dla wystawy przyrodniczo — lekarskiej wybranego z łona towarzystwa Przyrodników polskich im. Kopernika i galicyjskiego towarzystwa lekarskiego wybrano do oddziału lwowskiego tejże komisji z łona Tow. apt. p. A. Mussila.

Prośbę kol. p. A. K. o pożyczkę 500 zlr. odłożono z powodu braku gotówki do następnego posiedzenia.

Z braku również gotówki odmówiono 4 słuchaczom kursu pożyczki na taksy egzaminacyjne. W ścisłem zastosowaniu Art. 1. lit. d. statutów udzielono pożyczki na taksy egzaminacyjne w kwocie 50 zlr. kol. p. G. M. za poręką p. G. R. i kol. p. A. K. za poręką kol. S. K.

W końcu uchwalono na podstawie art. 19 stat. udzielić z powodu obłożnej słabości kol. G. K. zapomogę na mies. Czerwiec w kwocie 20 zlr. którą bezwzględnie na ręce petenta wysłano.

Sekretarz.

W. Jabłonowski.

Prezes.

A. Mussil.

Z wydziału towarzystwa aptékarskiego.

Poszukują umieszczenia: Magistrowie — asystenci.

Aptéka w mieście, w którym się znachodzi sąd powiatowy przynosząca rocznie przeszło 3500 zlr. a. w. jest wraz z domem do sprzedania.

Aptéka w małym miasteczku z domem i ogrodem jest tanio do nabycia.

Poszukuje się do nabycia apteki w mniejszem mieście powiatowem.

Poszukuje się ucznia; mający jeden rok praktyki będzie miał pierwszeństwo.

Mogący od razu złożyć 20.000 złr. poszukuje aptéki (mającej 6—7000 obrotu) z domem.

PP. którzy z pośrednictwa skorzystali, a taksy ustanowionej statutem w kwocie 2 złr. jako nieczłonkowie towarzystwa nie uiścili, raczą takową na ręce podpisanego nadesłać.

S. Kajetanowicz,
w aptéce pod złotym lwem
we Lwowie.

Wiadomości bieżące.

— III. Zjazd lekarzy i przyrodników polskich w Krakowie. Prace wydziału gospodarczego III. zjazdu lekarzy i przyrodników polskich, który odbędzie się w Krakowie od 21 - 25 lipca b. r. pośtąpiły w ostatnich czasach bardzo znacznie.

Ilość prac naukowych z dziedziny tak nauk przyrodniczych, jako też lekarskich zapowiadzanych w wydziale gospodarczym, dochodzi do poważnej cyfry 60, a spodziewać się należy, że liczba ta jeszcze znacznie się powiększy, bo codziennie nadchodzą zgłoszenia się z pracami, które podczas zjazdu mają być odczytane. Zgłoszenia dalsze przyjmuje wydział gospodarczy do 15. b. m. poczem wykaz odczytów i szczegółowy program zjazdu ułożony i do wiadomości publicznej podany zostanie; z tego też powodu prace później zgłoszone, warunkowo tylko uwzględnione będą.

Podobnież i na wystawę przyrodniczo-lekarską, która równocześnie ze Zjazdem się odbędzie, nadesłać należy zgłoszenia najdalej do 20. b. m. na ręce przewodniczącego komitetu wystawowego dr. Adryjana Baranieckiego (Muzeum techniczno-przemysłowe), przyczem nadmieniamy, że tylko te przedmioty będą przyjęte na wystawę, które nadejdą do Krakowa przed dniem 10. lipca.

W zjeździe brać mogą udział lekarze i przyrodnicy (jako członkowie), którzy wniosą wkładkę 5 zł. w. a. (4 rub. 30 kop.) na ręce podskarbiego dr. Daniela Wierzbickiego w Krakowie (obserwatorium astronomiczne) lub dr. Klinka w Warszawie (Chmielna 11). Wnoszący wkładkę otrzyma kartę legitymacyjną, nadającą mu prawo do brania udziału we wszystkich czynnościach Zjazdu i do korzystania z ulg w cenie jazdy koleją, o ile to staraniem Wydziału gospodarczego uzyskać się da.

Rodziny członków Zjazdu uczestniczyć mogą w posiedzeniach publicznych i wycieczkach wspólnych, które Wydział gospodarczy podczas Zjazdu urządzi; korzystać też mogą ze zniżonej ceny jazdy koleją za nadejściem odpowiedniej karty legitymacyjnej po cenie 2 zł. od osoby.

Co się tyczy wycieczek urządzić się mających, to jedna z nich odbędzie się do Wieliczki celem zwiedzenia salin, a o drugiej w okolicy Krakowa, podane będą później bliższe szczegóły.

Podczas Zjazdu wychodzić będzie *Dziennik Zjazdu*, w którym pokrótce umieszczone będą wiadomości dotyczące zjazdu, treść rozpraw itd. Redakcyję tegoż objął doc. dr. Kazimierz Grabowski, do którego też po bliższe informacyje udawać się należy.

Wydział gospodarczy wydaje nadto jako pamiątkę dla członków zjazdu książkę pod tytułem: „Zbiory oraz zakłady lekarskie i przyrodnicze miasta Krakowa.“ Redakcyją tego dzieła zajmuje się prof. Rostafiński.

Zaproszenia na zjazd rozesłano pocztą i za pośrednictwem czasopism lekarskich; wszystkich zaś tych przyrodników, lekarzy i miłośników nauk przyrodzonych, którzy z jakiegobądź powodu zaproszenia nie otrzymali, na tem miejscu do uczestnictwa zapraszamy. Przewodniczący Doc. dr. Jordan, prof. dr. Janczewski. Sekretarz: dr. Jan Rosner.

— C. k. kraj. Rada zdrowia. Na posiedzeniu dnia 7go marca b. r. uchwalono jednomyślnie oświadczyć się przeciw nadaniu zezwolenia na otwarcie trzynastej publicznej apteki we Lwowie; uchwalono wnioski co do wydania przepisów normujących szczepienie ochronne od ospy w miastach; przedstawiono najodpowiedniejszych kandydatów na trzy nowoutworzone posady weterynarzy powiatowych w Bochni, Mielcu i Tarnowie; wreszcie przyjęto sprawozdanie weterynaryjne za r. 1879.

Na posiedzeniu dnia 28go marca odczytano odezwę świetn. Wydziału krajowego z 15go lut. 1881 l. 6. 609 jako odpowiedź na memoriał Rady zdrowia w sprawie wys. Sejmu z 15go i 21go lipca 1880; uchwalono pyzdstawić dwóch kandydatów na opróżnioną posadę weterynarza powiatowego w Jarosławiu; uchwalono zażądać bliższych szczegółów w sprawie udzielenia zezwolenia na otwarcie apteki w Bukowsku w powiecie Sanockim. W celu obmyślenia środków, któreby ograniczyć mogły sprzedaż t. zw. leków uniwersalnych oraz sprzedaż leków homeopatycznych przez osoby dotego nieuprawione, uchwalono wybrać komisję, do której prócz trzech z grona Rady zdrowia wybranych członków wejdą jészcze reprezentanci gremijum aptekarskiego Galicyi wschodniej.

Na posiedzeniu 22go kwietnia 1881 wybrano do komisyi, mającej zbadać sprawę moczenia lnu i konopi, jednego członka z grona Rady zdrowia; załatwiono jedną sprawę osobistą; dalej zostały odczytane wykazy statystyczne o ruchu prostytutek z ostatnich trzech lat z miasta Lwowa, Krakowa i Brodów, uchwalono szereg wniosków mających na celu poprawienie tych wykazów w przyszłości i wybrano komisję do zbadania przyczyn wzmagania się we Lwowie chorób kiłowych. Uchwalono oświadczyć się przeciw udzieleniu koncesyi na otwarcie apteki publicznej w Tyczynie, natomiast za udzieleniem takiejże koncesyi dla Radomyśla za Sanem; w końcu uchwalono oświadczyć się za udzieleniem koncesyi na otwarcie zakładu zdrojowo-kąpielowego w Desznie pod Rymanowem, na sprzedaż wody mineralnej z tych źródeł i na wyrób i sprzedaż soli z lugu tej wody.

— Sprawa 13 apteki we Lwowie. Mimo iż tak fizykat miejski jak i przełożony miejskiego departamentu sanitarnego jako refe-

rent oświadczyli się przeciw założeniu 13 publicznej apteki we Lwowie uchwalił Magistrat, iż takowa jest potrzebną. Sprawa odesłana została do dalszego urzędowania do c. k. Namiestnictwa. C. k. krajowa Rada zdrowia na posiedzeniu swem z d. 7. marca b. r. uchwaliła, jak to już w swoim czasie donosiliśmy, jednomyślnie oświadczyć się przeciw nadaniu zezwolenia na otwarcie pomienionej apteki, lecz c. k. Namiestnictwo pomimo przeciwnych oświadczeń protomedykatu i referenta sprawy, uznało potrzebę takowej. Przeciwno temu wniosło gremijum aptekarzy Galicyi wschodniej w dniu 8. b. m. rekurs do wys. c. k. Ministeryjum spraw wewnętrznych.

— Aptekę w Bursztynie, będącą własnością p. Klimkego wydzierżawił obecnie mag. farm. p. K. Jonas.

— Szkoła weterynaryi we Lwowie, zostanie z dniem 1. października b. r. otwartą.

— Międzynarodowy kongres farmaceutyczny. Towarzystwo farmaceutyczne angielskie zajmujące się zwołaniem międzynarodowego kongresu farmaceutycznego postanowiło, iż takowy odbędzie się w dniach 30. lipca do 3. sierpnia b. r. w Londynie.

W sobotę dnia 30. lipca przyjęcie członków kongresu przez przewodniczącego towarzystwa Pharmaceutical Society.

Posiedzenia odbywać się będą w poniedziałek, wtorek i środę tj. 1. 2. i 3. sierpnia co dnia od 11 godziny przed południem (z jednogodzinną przerwą od 1—2 popołudniu). Rozprawy prowadzone będą w języku angielskim, postarano się atoli już i o to by prace przedkładane były tłumaczone poprzód i na inne języki. Na porządku dziennym znaczą się dotychczas następujące przedmioty:

- 1) Zrównanie dzielnie działających środków leczniczych.
- 2) Wychowanie i wykształcenie farmaceutów.
- 3) Rewizya lekospistów (farmakopej różnych krajów).

Na cześć kongresu będzie podczas trwania takowego po raz pierwszy pamięci Daniela Hanbury'ego bity „Hanbury medal złoty“ przyznany jednemu z tych pracowników którzy się zajmują badaniem towarów surowych tak pod względem farmakognostycznym jak i chemicznym.

We wtorek dnia 2. sierpnia urządzią angielscy członkowie kongresu bankiet dla uczestników tegoż przybyłych ze stałego lądu, a we czwartek dnia 4. sierpnia wycieczkę do kilku interesujących punktów okolicy Londynu.

— Góra magnezowa. W północnej Szwecyi odkryto górę magnezową, to jest zawierającą bogate pokłady żelaza magnetycznego, posiadające w niektórych miejscach grubość 3 do 4 stóp. Właściciel tej góry będzie mógł zaopatrywać w magnesy naturalne o znacznej sile wszystkie pięć części świata, nie wyczerpując prawie swej kolosalnej kopalni.

Profesor Darffe, leczący elektrycznością w Berlinie, nabył jeden magnes z tej góry pochodzący, który waży 34 kilogramów. *Sk...*

— Przerwane z powodu wyjazdu Wgo P. radcy i docenta uniwersytetu T. Kulczyckiego wykłady rachunkowości rozpoczną się z dniem 21. czerwca b. r.

O g ł o s z e n i a.

Pod redakcją
Profesora dra Br. Radziszewskiego
wychodzi we Lwowie już rok szósty
czasopismo

„KOSMOS“

organ towarzystwa przyrodników polskich
imienia Kopernika.

„Kosmos“ wychodzi w zeszytach miesięcznych zbroszurowanych, około 40 arkuszy druku rocznie, z drzeworytami i tablicami litografowanymi. Prenumerata wynosi we Lwowie półrocznie zł. 2 ct. 50, z przesyłką pocztową zł. 3. — W Warszawie u Gebethnera i Wolffa półrocznie rsr. 2. 5-1-?

Całkowite roczniki z r. 1876, 1877, 1878 1879 i 1880 można jeszcze nabyć we wszystkich księgarniach krajowych i zagranicznych po cenie prenumeracyjnej. Roczniki te zawierają prace panów Abakanowicza, Bandrowskiego, Godlewskiego, Grabowskiego, Fabiana, Kreutza, Janoty, Mikołajczaka, Nenckiego, Niedźwieckiego, Ochrowicza, Radziszewskiego, Rościszewskiego, Stanecznego, Syrskiego, Tynieckiego, Wąsowicza, Wróblewskiego i wielu innych.

Ważna wiadomość.

Zupełny serwis z srebra Britania
tylko za 8 złr. a. w.

Bardzo pięknego kształtu, wolny od składników utleniających się, znakomitej trwałości do srebra podobnej barwy. Tylko za 8 zł. otrzymuje się następujący serwis z najdelikatniejszego i najlepszego srebra Britania, który pozostaje zawsze białym.

6 szt. nożów stoł. z stalow. klingami, 6 szt. widełców najlepszej jakości, 6 szt. łyżek stoł., 12 szt. łyżeczek kaw., 1 szt. chochelka do śmietanki, 1 szt. chochla wielka, 2 szt. salon. lichtarzy, 3 szt. pucharków do jaj, 6 szt. tacek (Tablett's), 1 szt. pieprzniczka, 1 szt. sitko do cedzenia herbaty, 6 szt. podstawek pod noże (z szkła kryształowego). — Razem 51 sztuk.

Obstalunki za pobraniem pocztowem lub nadesłaniem należności uskutecznia jak długo zapas starczy:

Britaniasilber Fabriks-Depot
C. Langer.

Wien II. Obere Donaustrasse 77.

NB. Niepodobające się service odesłane w przeciągu dni 10 przyjmują napowrót zwracając należność. 13. 4—4

Syr. Violarum ver.
1881.

w oryginalnych flas eczkach po 500 gram.

Cena za kilo: 1 złr. 50 ct.

wysła za zaliczką

Ad. Inlender

19—1—3 aptekarz w Brzeżanach.

U c z e ń

w 3. roku praktyki znajdzie
miejsce od lipca b. r. w aptéce
w Brzesku

16. 1—1

Od dnia 1. lipca 1878 r. wychodzi w Krakowie pod redakcją dra *Władysława Wistockiego*, kustosa biblioteki Jagiellońskiej,

„PRZEWODNIK BIBLIOGRAFICZNY“

miesięcznik dla wydawców, księgarzy, antykwarzy, jakoteż czytających i kupujących książki. Każdy numer w objętości $\frac{1}{2}$ — $1\frac{1}{2}$ arkusza druku w zwykłej 8cc, 49 wierszy (61 petitowych) wysokiej, zawiera dwa działy: 1. Bibliografia właściwa bieżąca; 2. Ogłoszenia czyli inseraty księgarskie, drukarskie, antykwarskie i t. p.

Warunki prenumeraty: całorocznie zł. 1, półrocznie 50 ct., ćwierćrocznie 28 ct., miesięcznie 10 ct. z przesyłką pocztową całorocznie 1 zł. 24 ct., półrocznie 62 ct., ćwierćrocznie 34 ct., miesięcznie 12 ct.

Opłata od ogłoszeń za każdą $\frac{1}{10}$ część strony 50 ct., za całą stronicę czyli 61 wierszy petitowych 5 zł.

Księgarniom i antykwarniom, jakoteż redakcyjom pism naukowych i literackich, prenumerującym dla swoich czytelników znaczną liczbę egzemplarzy, odstępuje się stosowny rabat, mianowicie przy każdych 20 egzempl. $\frac{1}{6}$ część stronicę czyli 10 wierszy petitowych bezpłatnie do ogłoszeń.

Prenumeratę w gotówce i wyrażnie pisane ogłoszenia przysyłać należy za pośrednictwem księgarni krajowych i zagranicznych najdalej do 20 każdego miesiąca albo do księgarni *Gebethnera i Spt.* w Krakowie, albo wprost do redaktora „Przewodnika bibl.“ 4-6-?

L. 15.849.

Ogłoszenie konkursu.

Celem nadania 2 stypendyjów przeznaczonych dla chemików, którzyby pragnęli studyjować specjalnie wyrób nafty i zużytkowanie otrzymanych przy tym wyrobie pobocznych produktów, rozpisuje się niniejszym konkurs.

Jedno stypendyjum wynosi miesięcznie 100 zlr. w. a., a drugie 60 zlr. w. a. i mogą być nadane na przeciąg czasu 10 miesięcy.

Ubiegający się o nie winni przed d. 1. czerwca b. r. wnieść podanie do Wydziału krajowego, do którego mają dołączyć:

- a) świadectwa ukończonych technologiczno-chemicznych studyjów i praktyki odbytej w odpowiednich fabrykach,
- b) programu pracy, dla której potrzebują subwencji,
- c) deklaracyją, że w czasie pobierania stypendyjum będą składać Wydziałowi krajowemu sprawozdania z postępu swych prac, oraz że po jej ukończeniu złożą ogólne sprawozdanie, i następnie przynajmniej lat 5 w kraju w zawodzie fabrycznym pracować będą.

Z Wydziału kraj. Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krak.
We Lwowie dnia 20. kwietnia 1881. *Grott.*

Ogłoszenie konkursu.

Wydział krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Księstwem Krakowskiem ogłasza niniejszym konkurs na dzieło lub podręcznik o wyrobie nafty i zużytkowaniu wszelkich przy tym wyrobie otrzymywanych pobocznych produktów i zapewnia autorom, którzy swe prace do Wydziału krajowego nadeszłą następujące nagrody:

za dzieło najlepiej opracowane, wymogom konkursu odpowiadające i obejmujące najmniej 10 arkuszy druku dużej oktawy kwotę 800 zlr. w. a.

za drugie z porządku dzieło tymże wymogom odpowiadające kwotę 400 zlr. w. a.

za pracę, która by się odznaczyła przynajmniej starannem zebraniem dat i opracowaniem gotowych materyjalów 200 zł. w. a.

O wartości przedłożonych dzieł orzekać będzie specjalna komisya przed d. 1. stycznia 1883 ustanowić się mająca, a o wymienione nagrody ubiegać się może każdy, kto przed d. 1. stycznia 1883 złoży swą pracę w Wydziale krajowym wraz z kopertą opieczetowaną opatrzoną tém samém co i praca godłem, a zawierająca nazwisko autora.

Oprócz powyższych premii udzieli jeszcze Wydział krajowy na wniosek Rady górniczej dodatkowe nadzwyczajne wynagrodzenie za prace, w której ubiegający się o nagrodę przedłożą wyniki samodzielnych badań technologicznych, któreby się dały z istotną korzyścią dla krajowego przemysłu naftowego zastosować.

Prace Wydziałowi krajowemu przedłożone mają być pisane po polsku, a dokładne warunki jakim mają odpowiedzieć będą podane każdemu zgłaszającemu się w depart. II. Wydziału kraj.

We Lwowie dnia 20. kwietnia 1881. *Grott.*

Program

dzieła o wyrobie nafty i zużytkowaniu pobocznych przy tym wyrobie produktów, które może otrzymać konkursową nagrodę.

Dzieło to powinno obejmować:

A. I. Krótki opis natury, znajdowania się pochodzenia oleju ziemnego.
2. Wyczerpujący opis własności oleju ziemnego wszelkich znanych jego przetworów oraz ich wyrób w ogólności. Wszystko to powinno być jak najtreściwiej lecz przystępnie opisanem, gdyż książka przeznaczoną jest nie tylko dla fachowych technologów. Skutkiem tego też przy opisywaniu pojedynczych odczynów, każdy z nich winien być gruntownie i zwięźle wyjaśnionym bez odwoływania się do dzieł specjalnych.

3. Krótki opis historyczny wynajdywania i wydoskonalenia sposobu otrzymywania i przerobu nafty i wszelkich jej pobocznych produktów już to u nas już gdzie indziej używanych; już też i takich sposobów, które obecnie znajdują się dopiero w stadium prób.

Opis ten ma mieć na celu obznajomienie przedsiębiorców lub właścicieli fabryk z metodami dawnymi, o których niedostateczności praktyka już stanowczo orzeka, a które bywają tu i ówdzie wprowadzone jako nowości i narażają także na niewątpliwe straty, a zniechęcają do poprawy fabryki rzeczywistego postępu.

Po tych właściwie wstępnych wiadomościach należy podać.

B. 1. Szczegółowy opis metod u nas obecnie używanych do przerobu oleju ziemnego, poczynając od najprostszych t. zw. polowych aż do najwięcej udoskonalonych.

2. Taki sam szczegółowy opis metod obecnie używanych za granicą, a mianowicie w Ameryce i w Niemczech.

3. Podać krytyczną ocenę powyżej wymienionych metod i to z uwzględnieniem tego jakie surowe materiały (stosownie do wartości i własności) w jakich przyrządach najodpowiedniej dają się przerabiać, aby ich przeróbka najkorzystniej pod względem handlowym i ekonomicznym wypadła.

4. Nakoniec podać i uzasadnić własne wnioski a ewentualnie wyniki ze swych badań w kierunku powyższym wykonanych, zwłaszcza pod względem techniczno-chemicznym, a któreby z korzyścią dla przemysłu krajowego zastosowane być mogły.

C. Obok przepisu metod i przyrządów jakie są lub mogą być używanymi do przerobu oleju ziemnych należy przedłożyć:

1. kilku wzorów z już istniejących fabryk naftowych wraz ich krytyczną oceną;

2. samodzielnie szczegółowo opracowany przynajmniej jeden plan fabryki naftowej względnie do naszych warunków miejscowych, aby takowy lub takowe mogły posłużyć jako wzór do zakładania tego rodzaju fabryk u nas.

D. Nakoniec ze względu na to, iż tak sama nafta jak olej ziemny i wszelkie jego przetwory znajdują coraz to rozmaitsze zastosowanie, jak z drugiej znowu strony, ze względu na ich opodatkowanie i procentowanie się należy:

1. podać w krótkości lecz zwięźle a dokładnie sposoby oznaczenia składu, własności i wartości chemicznej, fotometrycznej, kalorymetrycznej tak surowych olejów ziemnych jako i ich produktów tj. przetworów.

2. podać treściwy krytyczny obraz opodatkowania surowego oleju ziemnego i wszelkich jego przetworów nie tylko w Austrii lecz i w innych krajach praktykowany tak, aby mógł służyć za podstawę do kombinacji ekonomicznych i handlowych, a względnie do zmiany kierunku fabrykacji i jej odpowiedniego udoskonalenia.

We Lwowie dnia 20. kwietnia 1881 r.

(17-18. 3—3)

Wydawca: Towarzystwo aptekarskie we Lwowie.

Odpow. redaktor Prof. dr. Br. Radziszewski. Z drukarni J. Dobrzańskiego i K. Gromana.